

Glavica; tako isto i *Kadijina Luka* i sl. Ona da ne bi moglo biti nikakvih zabuna.

U Sarajevu, na primjer, ima *Marijin dvor*. Tako se piše, a izgovara se: *Märin dvôr* ili, čak, *Märindvôr*. Kad bismo pisali prema izgovoru, dolazilo bi do nesporazuma. Neki bi čitali *Märin dvôr*, neki *Märin-dvôr*. Rijetko bi se čulo, naročito od onih koji nisu Sarajlije, pravilno – *Märin dvôr*.

Evo još jednoga primjera.

Ima jedna Kočićeva crtica pod naslovom *Ilica Odalica i Lazica Vucalica*.⁶ *Ilica* i *Lazica* bili su »posljednji tužni ostaci mnogobrojnih seoskih trgovčića – »odalica«. *Ilica* je tako i nazvan *Odalica*, a »*Lazica se neke godine počeo vucati za njim, te ga prozvaše Vucalica*«. »Drukčije se oni – piše Kočić – zovu kod kotarskog ureda kao suda'. To svijet ne zna, pa ne znam ni ja.« Ali Kočić je bar znao kako se izgovara ime *Ilica*, a mi ne znamo čak ni to. Je li *Ilica* bio *Illica* (deminutiv od *Ilija*) ili *Ilica* (deminutiv od hipokoristika *Ile*, prema *Ilija*, tj. mali *Ile*). Ako je bio *Illica*, trebalo bi pisati *Ilijica*, pa onda ne bi bilo nesporazuma.

Svi ovi primjeri jasno nam kazuju da pravopisni standardi (naročito oni o pisanju suglasnika *j*) treba da se oslanjanju i na psihofonemsku, a ne samo fiziofonemsku bazu, pogotovo onda kad može doći do nesporazuma zbog neutralizacije, kakvu smo imali u riječima *Kadin*, *Marin*, *Ilica* i sl. Tako zasnovane pravopisne norme treba onda i poštovati, pa do zabuna neće ni dolaziti.

Milan Šipka

AKTI, DOKUMENTI, FAKTI

Videh u novinama naslov: »Potpisana dokumenta o privrednoj saradnji Jugoslavije i Kuvajta«.

A u tekstovima objavljenih konkursa piše da se traže potrebna dokumenta.

Medutim, pozajmljene reči: akt, dokumen(a)t, fak(a)t i sl. u množini pravilno glase: akti, dokumenti, fakti (tj. kao: akcenti, giganti, elementi, incidenti, komandanti, procenti, studenti, fermenti, hidranti) a ne: akta, dokumenta, fakta (ovo su zapravo latinski nominativi plurala), jer je -a nastavak za množinu imenica srednjeg roda (npr brd+a, jaj+a, polj+a, sel+a, ušč+a), a akt, dokumen(a)t i fak(a)t muškog su roda.

Tudice treba zamenjivati domaćim, narodnim rečima kad god je moguće: akt je službeni dopis, spis, a može značiti još dvoje: čin i vrstu slike, pa ima i duži oblik u množini: akt+ov+i; dokumen(a)t je isprava, fak(a)t činjenica kao što je i procen(a)t postotak, a fundament osnov, podloga. Ako ih već upotrebimo, one se uklapaju u naš jezički sistem i menjaju se po našoj deklinaciji.

Kao što nećemo reći: To su akcenta, giganta, elementa, procenta, studenta, već: To su akcenti, giganti, elementi, procenti, student, tako ne treba govoriti ni pisati: akta, dokumenta, fakta već: akti, dokumenti, fakti.

U arhivu se, dakle, čuvaju službeni akti, tako ne treba govoriti ni pisati akta, čuje se i u nas: Ostavi to u akta mesto pravilnog: Ostavi, spremi to u akte, u spise), molbi su priloženi svi potrebni dokumenti odnosno isprave, a pri proučavanju bilo kojeg pitanja, uzimaju se u obzir važniji fakti ili činjenice.

Rede Zorić

⁶ V. Celokupna dela, knj. I, str. 295–299.